

Gemersko-malohontské múzeum v Rimavskej Sobote –
zariadenie Banskobystrického samosprávneho kraja

PROGRAMOVÁ PONUKA NA NOVEMBER 2017

AKTUÁLNE VÝSTAVY

Naj... zo zbierok Gemersko-malohontského múzea
Venovaná 135. výročiu založenia múzea
14. 9. – 30. 11. 2017

Úvod výstavy je venovaný histórii múzea od jeho založenia v roku 1882. Na výstave je prezentovaných viac ako 60 zbierkových predmetov z odborov prírodnej vedy, archeológia, história, etnológia, dejiny umenia a historický knižničný fond. Návštevník si môže prehliadnúť najťažší zbierkový predmet, najmenší zbierkový predmet, najstarší zbierkový predmet, najväčšiu, najmenšiu a najstaršiu hlinenú nádobu, najstarší zbierkový predmet zhotovený ľudskou rukou, najstaršiu textíliu, najznámejšiu westernovú pušku, najfarebnejšie tanierne, najstaršie zaevidované zbierkové predmety, najväčší a najmenší obraz, najväčšiu, najmenšiu a najhrubšiu knihu a pod. Prezentované sú aj najnovšie akvizície zbierkových predmetov z jednotlivých fondov, ako aj najnovšie reštaurované zbierkové predmety z fondu história umenia.

„Malenkij robot“ (1945 - 1949)
V zajatí sovietskych lágrov
Výstava predĺžená do 31. 12. 2017

Autorom výstavy je Vladimír Lehotai z Uzovskej Panice, ktorý k téme realizoval rozsiahly výskum a osobne navštívil miesta bývalých zajateckých táborov na území dnešnej Ukrajiny. Koniec druhej svetovej vojny (1939 - 1945) a príchod Červenej armády na územie dnešného Slovenska pre mnohých neznamenal oslobodenie. Sovietski vojaci odviekli civilných občanov nemeckého a tiež aj maďarského pôvodu z územia Maďarska a z južnej časti Československa do Sovietskeho Zväzu na tzv. „malenkij robot“, t.j. na malú robotu. No mnohí sa domov už nikdy nevrátili... Prostredníctvom výstavy návštevníci získajú informácie o živote v lágroch a o osobných príbehoch niektorých účastníkov z okolia Rimavskej Soboty.

NOVÁ VÝSTAVA

Barnabás Holló (1865 – 1917)

Sochár z Gemera-Malohontu

9. 11. 2017 – 28. 2. 2018

Vernisáž výstavy sa uskutoční 9. 11. 2017 o 15.00 hod.

Výstava vzniká pri príležitosti 100. výročia úmrtia sochára a rodáka z Gemera-Malohontu Barnabása Hollóa. Barnabás Holló sa narodil 16. mája 1865 v gemerskej obci Alsó-Hangony (dnes Hangony, Maďarsko. Od roku 1876 študoval na Zjednotenom protestantskom gymnáziu v Rimavskej Sobote. Svoje sochárske štúdium začal rovnako v Rimavskej Sobote pod vedením miestneho sochára Antala Martinelliho (1851 – 1917). Ako mladý, veľmi skoro stratil svojho otca a ujal sa ho gróf Alfréd Szirmay (1852 – 1900), vďaka ktorému mal možnosť študovať v Budapešti na Uhorskej kráľovskej škole dekoratívneho kreslenia a neskôr v rokoch 1889 - 1892 sa stal žiakom v kresliarskej škole významného sochára Alajosa Stróbla (1856 - 1926). Osobnosť učiteľa mala rozhodujúci vplyv na jeho ďalšie smerovanie a uplatnenie sa na sochárskej scéne. Do povedomia verejnosti sa dostal už v roku 1891 kedy začal pracovať na veľkolepej zákazke vytvorenia historického tzv. Széchenyiho reliéfu, znázorňujúceho založenie Uhorskej akadémie vied 3. novembra 1825, vďaka ktorému sa veľmi rýchlo stal stredobodom záujmu. Bronzový odliatok diela je osadený na fasáde budovy Maďarskej akadémie vied v Budapešti a jeho sadrový model je dnes súčasťou zbierkového fondu Gemersko-malohontského múzea. Po počiatočnom úspechu nasledovali ďalšie objednávky, prevažne veľkorozmerných exteriérových podobizní osobností z histórie, určené pre verejné priestranstvá miest ako Budapešť, Debrecen, Hajdúböszörmény, Vál, Balatonalmádi, Rožňava a iné. V Gemeri-Malohonte je tiež zastúpený významnými dielami ako socha Mihálya Tompu na rovnomennom námestí v Rimavskej Sobote z roku 1896 (odhalená 1902) a podoba kráľa Mateja Korvína v obci Gemer z roku 1912. Hoci Gemersko-malohontské múzeum vlastní len jedno Hollóove dielo, jeho veľkosť a význam je o to väčší. Barnabás Holló zomrel pomerne mladý 2. novembra 1917 v Budapešti. Zanechal po sebe manželku, syna Barnabása a nenapodobiteľné sochárske dielo, ktoré dodnes nebolo patrične docenené. Výstava bude pozostávať z fotografickej dokumentácie exteriérových realizácií, dobových fotografií ako aj fotografií drobných plastík, z ktorých niektoré sa nachádzajú v zbierkových fondoch múzeí a galérií v Maďarsku. Vďaka rodine Barnabása Hollóa, najmä pravnučke Ildikó Farkas a príbuznej Éve Delényi bude výstava doplnená o predmety z rodinnej pozostalosti sochára.

PREDMET MESIACA

Obraz s optickou ilúziou

Na obraze s optickou ilúziou, nadobudnutom darom v roku 2016, môžeme vidieť fotografie troch významných politikov bývalého Československa – Eduarda Beneša, Tomáša Garriguea Masaryka a Miroslava Rastilava Štefánika. Obraz vlastnila rodina Alojza Škočovského, ktorá sa z moravsko-slovenského pohraničia v roku 1922 prisťahovala do Rimavskej Soboty a obraz si priniesla so sebou. Obraz bol zhotovený okolo roku 1918 - 1922.

Miroslav Rastislav Štefánik (1880 - 1919) bol slovenským vojakom, politikom a diplomatom. Podieľal sa na sformovaní československého zahraničného odboja i na založení prvej Československej republiky. V prvej svetovej vojne bojoval na západnom fronte ako pilot. Štefánik zomrel v roku 1919 počas leteckej havárie pri Bratislave.

Tomáš Garrigue Masaryk (1850 - 1937) bol český politik, filozof, novinár, prvý prezident Československa a jeden zo zakladateľov prvej Československej republiky. Počas prvej svetovej vojny emigroval do zahraničia, kde pracoval na vytvorení spoločného štátu Čechov a Slovákov. V roku 1916 v Paríži, spolu s Benešom a Štefánikom, založil Československú národnú radu ako dočasnú vládu. V roku 1918 mal zásluhu aj na príprave Pittsburskej dohody. 18. októbra 1918 vydal vo Washingtone *Vyhlásenie o nezávislosti Česko-Slovenska*, a tak založil vytvorenie samostatného československého štátu. Stal sa prezidentom novozaloženej republiky a túto funkciu plnil až do roku 1935.

Eduard Beneš (1884 - 1948) bol českým politikom, prezidentom Československa a predstaviteľom československého odboja. V rokoch 1918 - 1935 plnil funkciu ministra zahraničných vecí prvej Československej republiky, v rokoch 1921 - 1922 bol predsedom vlády a od roku 1935 do 1948 bol prezidentom štátu. Beneš pred vypuknutím druhej svetovej vojny v roku 1938 odišiel do zahraničia. V Paríži založil Československý národný výbor, ako orgán zahraničného odboja, následne v Londýne vytvoril exilovú vládu a stal sa exilovým československým prezidentom. Na konci vojny uzavrel s Moskvou dohodu a bol prezidentom i novovzniknutej republiky. S jeho menom súvisia aj tzv. Benešove dekréty, teda právne predpisy s mocou zákona, ktoré upravovali znárodnenie priemyslu a konfiškácie majetku Nemcov, Židov, Maďarov, zradcov a kolaborantov.

Stála vlastivedná expozícia

Expozícia prezentuje prírodné a kultúrne dedičstvo regiónov Gemer a Malohont. Vystavené sú predmety z oblasti paleontológie, geológie, zoológie, archeológie, histórie, etnografie a výtvarného umenia – napr. nálezy kostí mastodonta, tapíra či nosorožca z paleontologickej lokality Kostná dolina pri obci Hajnáčka, pestrá kolekcia dermoplastických preparátov živočíchov, vzácne archeologické nálezy zo Včelínec, Hodejova, Tornale i samotnej Rimavskej Soboty, zbierky dokumentujúce obdobie tureckých vpádov a stavovských povstaní, ukážky cechovej a kameninovej výroby a historického nábytku, ukážky ľudového bývania a odievania, výrobkov remeselníkov (hrnčiari, brdári, rezbári...) či umelecké diela zachytávajúce významné osobnosti a miesta Uhorska a regiónu Gemer-Malohont. Vzácnosťou je múmia egyptskej ženy z obdobia 1087 – 664 pred Kristom a vajce najväčšieho nelietajúceho vtáka žijúceho na Madagaskare v urona obrieho, ktorý vyhynul v 17. storočí. Prostredníctvom zvukového panelu si vypočujete žaby, cicavce a najrôznejšie druhy vtákov.

Expozícia Protifašistický odboj a SNP v Gemeri-Malohonte

Moderne koncipovaná expozícia ponúka komplexný pohľad na problematiku protifašistického odboja a Slovenského národného povstania v regióne. Prostredníctvom trojrozmerných predmetov, fotografického materiálu i audiovizuálnych prezentácií sú okrem reálií protifašistického odboja naznačené i podmienky pre jeho formovanie a dôsledky vzniku Slovenského štátu, Viedenská arbitráž či nemecká okupácia.

* * *

PRIJÍMAME KULTÚRNE POUKAZY (do 18. 11. 2017)

ZMENA PROGRAMU VYHRADENÁ!

Kontakt:

Gemersko-malohontské múzeum
Nám. M. Tompu 5, 979 01 Rimavská Sobotá
tel.: 047/56 32 741, 56 32 730
fax: 047/56 32 730
e-mail: office@gmmuzeum.sk
Web: www.gmmuzeum.sk
Facebook: Gemersko-malohontské múzeum Rimavská Sobotá

Otváracie hodiny:

Pondelok – Piatok 8:00 – 16:00
Sobota – Nedeľa 9:00 – 17:00
(apríl – september)

Vstupné:

Dospelí – 2 €
Deti, študenti, dôchodcovia – 1 €
Deti do 6 rokov, ZŤP, vojnoví veteráni –
zdarma